

Kdy je chladivo nebezpečným odpadem a kdy není

Zpracoval: Ing Jiří Brož

Tento článek byl zpracován na základě konzultací s pracovníky Ministerstva pro životní prostředí.

S pokračujícím snižováním množství dodávaných nových chladiv z výroby vystává stále silněji otázka manipulace s použitým, odsátým chladivem. Evropské nařízení 2024/573/ES používá termín znovuzískané chladivo. Pro další budeme v tomto článku místo slova znovuzískané používat slovo odsáté chladivo.

Při manipulaci s odsátým chladivem se firma pohybuje hranici, zda je nebo není odsáté chladivo nebezpečným odpadem. Zástupci SCHKT několikrát jednali na MŽP a tak se podařilo získat srozumitelný výklad, kdy je odsáté chladivo nebezpečným odpadem a kdy není. Základem porozumění celému problému je pochopit definici odpadu, uvedenou v Zákoně o odpadech.

Podle § 3 odst. 1, 2 a 4 zákona o odpadech je odpad jasně definován, jako každá movitá věc, které se osoba zbavuje nebo má úmysl nebo povinnost se jí zbavit. Ke zbavování se odpadu dochází vždy, když osoba předá movitou věc k využití nebo k odstranění ve smyslu tohoto zákona nebo předá-li ji osobě oprávněné ke sběru nebo výkupu odpadů podle tohoto zákona bez ohledu na to, zda se jedná o bezúplatný nebo úplatný převod. Ke zbavování se odpadu dochází i tehdy, odstraní-li movitou věc osoba sama. Osoba má povinnost zbavit se movité věci, jestliže ji nepoužívá k původnímu účelu a věc ohrožuje životní prostředí nebo byla vyřazena na základě zvláštního právního předpisu.

Jak je zmíněno ve stanovisku MŽP, tak v případě recyklace odsátého chladiva přímo servisní firmou není naplněna definice odpadu, a to za předpokladu, že tato servisní firma nemá v úmyslu se chladiva zbavit. Nezanikl tedy účel

jeho použití. Tato skutečnost platí také pro případ, kdy dojde k přečištění (recyklaci) odsátého chladiva mimo prostor servisní firmy, která chladivo odsála, ale zároveň nedojde ke změně vlastnictví a původní servisní firma si recyklované chladivo vezme zpět k využití v chladicím nebo klimatizačním zařízení. čímž se uzavře cyklus recyklovaného chladiva.

Komplikovanější situace nastává v případě regenerace chladiva. V případě, že chladivo lze regenerovat a je povoleno jeho další použití, je posledním článkem cyklu regenerace „regenerační firma“, která přebírá odsátá chladiva od různých servisních firem (původců odpadů). Chladivo, se kterým servisní firmy v tomto případě nakládají, naplní definici odpadu, protože původci se získaného plynu zbavují. V tomto případě se tedy již jedná o režim nakládání s odpady. Provozovna, ve které je prováděna regenerace, musí být, proto provozována jako zařízení určené pro nakládání s odpady, a plyn přebírá jako odpad.

Jak se tedy mají servisní firmy chovat. Opět je tedy nutné nahlédnout do Nařízení 2024/573 čl.3, odst. 13, kde je uvedeno:

„Regenerací se rozumí přepracování znovuzískaných plynů, aby s ohledem na jejich zamýšlené použití měly vlastnosti rovnocenné nově vyrobené látky, a to ve schválených regeneračních zařízeních, která mají k dispozici vhodné vybavení a postupy umožňující regeneraci těchto chladiv a která mohou posoudit úroveň požadované kvality.“

Zamyslíme-li se nad zněním článku Nařízení, tak je zcela jasné, že žádná servisní firma nemá technologické vybavení, aby mohla rozhodnout,

zda je odsáté chladivo ještě použitelné nebo ne, a proto se stává odpadem. O použitelnosti odsátého chladiva může tedy rozhodnout až firma provádějící regeneraci.

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že odsáté chladivo není nebezpečným odpadem a nevztahují se na něj předpisy pro přepravu nebezpečného odpadu. Nebezpečným odpadem se stává v okamžiku, kdy regenerační firma rozhodne o regeneraci nebo likvidaci odsátého chladiva. Stejně tak se odsáté chladivo stává nebezpečným odpadem v případě, že servisní firma odsáté chladivo někomu prodá nebo daruje.

Dále je důležité porozumět termínu „původce odpadu“. Provozovatelé zařízení se v případě likvidace zařízení, které obsahuje chladivo nestávají ve vztahu k odsávanému chladivu původci odpadu, protože pouze servisní firma může rozhodnout a zhodnotit, zda již zanikl nebo nezanikl původní účel použití.

Naopak provozovatelé likvidovaného zařízení jsou vždy původci odpadu ve vztahu k zařízení, které se předává k likvidaci kompletní, včetně chladiva.